

[Ole Olsen]

kendte oliepriser er udtryk for en omkostningsbestemt pris, kalkuleret fra grunden. Olieselskaberne har tid efter anden voldt bryderier med hensyn til prisberegningen. På Rotterdamnoteringen har også et tilsyn med kalkulationer været anvendt. Skulle afvigelsen mellem de af tilsynet godkendte priser og Rotterdamnoteringen være mere end 5 pct., ja, så gælder der oven i købet det, at Rotterdamprisnoteringen skal slå igennem over for de af monopoltilsynet godkendte priser.

Hvorledes de tyske noteringer er fremkommet, har vi ingen konkret viden om. Det er imidlertid næppe helt forkert at påstå, at de ikke er uafhængige af »de syv søstrek«.

Ud over de store fordele, som anvendelsen af basispriserne giver DUC, er der yderligere et forhold, som styrker DUCs stilling. Så tidligt som under oliekrisen i 1973-74 lykkedes det for olieselskaberne over for monopoltilsynet at gennemtvinge en ganske drastisk forhøjelse af deres avancer. Den almindelige regel om prisfastsættelser af monopoltilsynet går ud på, at indkøbspriserne skal lægges til grund for prisfastsættelserne. Når der sker prisstigninger i importleddet, så må selskaberne ikke forhøje deres salgspriser, før lageret til gammel pris er brugt op. Olieselskaberne lod ved denne lejlighed monopoltilsynet forstå, at de ikke kunne garantere, at den olie, som Danmark skulle have, ikke gik andre steder hen. Olieselskaberne skar sig ved denne lejlighed en fed bid af kagen, for selskaberne fik i praksis lov til at anvende genskaffelsespriserne i stedet for anskaffelsespriserne ved deres priskalkulationer.

De store olieselskaber, der er A. P. Møllers partnere i DUC, lever tilsyneladende stadig i den tro – eller måske viden – at al usikkerhed skal komme dem til gode. Dette finder vi bl. a. i bestemmelserne om, at såfremt maksimalpriser eller andre prisbestemmelser i over to år giver anledning til, at DUC ikke kan opnå de aftalte priser, så kan DUC hæve aftalen. Var tilsvarende vilkår blev anvendt på andre områder her i landet, måtte man forvente, at monopoltilsynet skred ind. Med viden om, hvad kontrakten indeholder i denne retning, forekommer det helt fantastisk, at folketinget eller for den sags skyld regeringen skulle finde sig i, at dansk lovgivning blev tilsidesat her i landet af aftalen.

Ud over den rent økonomiske side af sagen forekommer bestemmelsen ikke så lidt ydmygende. Havde det virkelig været nødvendigt at lade omverdenen forstå så tydeligt, hvem der har den reelle magt her i landet?

De rettigheder, som DUC skal have her i landet, er ikke udtømt med det, jeg har omtalt. DUC skal nok betale almindelige skatter, men en reguleret basispris og bundpris er fastsat eksklusive punktafgifter, told og omsætningsafgifter. Og bundprisen reguleres herudover for alle ændringer i skatter og afgifter, som pålægges sælgerne af danske myndigheder eller af EF-myndigheder i deres egenskab af producent. Dette skal ske på en sådan måde, at sælgerne i relation til køberne skal friholdes for nye skattebyrder. Det er med andre ord meningen, at det ikke skal være muligt for den danske stat suverænt at foretage opkrævning af nye skatter eller afgifter.

For at DUCs favør ikke skal springe alt for stærkt i øjnene, nævnes det, at det ingenlunde er meningen at foretage nogen indskrænkning i statens ret til at pålægge skatter og afgifter, den såkaldte skattebevillingsret. Det er naturligvis pænt af DUC og selskaberne bag DUC at forsøge at skåne vor finfølelse. Vi er ellers i disse hårde EF-tider vant til temmelig megen umyndiggørelse fra udlandet. Men det er nu nok et spørgsmål, om vi ikke i skattebestemmelsen vedrørende DUC har overskredet den ydmyghedstærskel, som vort EF-medlemskab efterhånden har vænnet os til.

Forhandlinger mellem DUC og DONG har fundet sted forud for den oliekrise, som vi nu er vidne til. De oliepriser, som vi nu ser stige, er ved siden af at tvinge det danske betalingsbalanceunderskud op i nye rekordhøjder med til at få jaget gaspriserne i vejret. Den udvikling, som er ved at ruinere Danmark og mange andre lande, skal nu også bruges som påskud for, at vi skal betale nye milliardprofitter til de store olieselskaber.

Det forekommer ikke rimeligt, at vi for en vare, der er hentet op fra den danske undergrund, skal betale for den kendsgerning, at de store olieselskaber under påberåbelse af udviklingen i Iran vil skaffe sig selv store avancer. Skulle man finde frem til en rimelig ordning – selv om aftalen får det til at virke lidt gammeldags overhovedet at bruge ordet